

VLAJKA PODKARPATSKÉ RUSI – NÁRODNÍ VLAJKA KARPATSKÝCH RUSÍNŮ

ROMAN KLIMEŠ

Její původ a vznik jsou obestřeny tajemstvím a legendami. Tato velice jednoduchá vlajka, jedná se o vodorovnou bikoloru se světle modrým pruhem nahoře a žlutým dole. Někdy je též nesprávně nazývána vlajkou ukrajinskou, je s ní identická, ale je třeba podotknout, že vlajka ukrajinská je převzatou vlajkou karpatských Rusínů, která se po roce 1918 stává vlajkou Podkarpatské Rusi a zůstává jí až do okupace země Maďarskem v roce 1939.

1. Vlajka Rus'ké Krajiny

Důvodem k vytvoření Rus'ké Krajiny jako autonomního území byla snaha Maďarské vlády pod vedením ministerského předsedy M. Károlyiho zabránit dalšímu územnímu rozpadu Maďarska. Zákon číslo X¹ sice podrobně popisuje hranice území, ale jeho symboly se nezabývá. Právě tak i nařízení číslo 928² uveřejněné pod číslem 31 v maďarském zákoníku z roku 1919 se podrobně zabývá administrativní správou území, ale otázku symbolů (vlajky a znaku) zcela pomíjí.

Znak Rus'ké Krajiny nebyl nikdy vytvořen, nebyl na to prostě čas.³ Pokud jde o vlajku (prapor), je v archivních pramenech ukrajinské Zakarpatské oblasti uvedeno následující: „*V době převratové byl prapor modrozlutý přijat maďarskou vládou za úřední prapor tzv. Ruské krajiny.*“⁴

¹ 1918 evi X. nemzetnéptörvény a Magyarországon élő ruszin (ruthen) nemzet autonómiájáról. Budapest, 12. 12. 1918.

² 31. A Magyar Népköztársaság kormanyanak 1919. event. 928 M. E. szamu rendelete. Ruszin Kormanytanacs szervezesörel. Budapest, 5. 2. 1919.

³ Штефан, Августин: За правду і волю. Спомини і дещо з історії Карпатської України, книга перша. Торонто 1973, s. 98.

⁴ Presidium školského odboru civilní správy Podkarpatské Rusi, čís. 632/25 pres, v Užhorodě, dne 14 listopadu 1925. Věc: Otázka praporů Podk. Rusi. Odpověď k čís. 14640 ze dne 31. října 1925. ДАЗО (Державний архів Закарпатської області), фонд 29, Президія Цивільного Управління Підкарпатської Русі, м. Ужгород, опіс 1, справа 22 „Повідомлення Міністерства внутрішніх справ про встановлений порядок уживання державних прапорів, циркуляри і листування в них, з рефератами і жупанськими управліннями про вживання прапорів і знаків“, арк. 40).

Dr. Avhustyn Štefan⁵ uvádí, že obyvatelé užívali modro-žluté barvy jako barvy národní.⁶ Jednalo se o vlajky či prapory tvořené listem se dvěma stejně širokými vodorovnými pruhy v barvách světlemodré nahoře a žluté dole. Používání modro-žlutých vlajek není žádným překvapením, neboť tradice těchto barev sahá hluboko do historie.

2. Vlajka Huculské republiky

Je škoda, že problematika symbolů (vlajky, znaku, pečeti) Huculské republiky se nachází na vedlejší koleji zájmu historiků.

Zmínku o vlajce lze nalézt v australském vexilologickém časopise *Crux Australis*.⁷ Citujeme v českém překladu: *„Jinou jednotkou nazývanou Jasiňská republika podle jejího hlavního města, nebo Huculská republika podle místního názvu užívaného jejím obyvatelstvem (pastýři, sedláci, dřevorubci), vznikla v tomto čase v jižní části Karpatské Ukrajiny okolo Jasini. Vzniká na konci roku 1918, je potlačena a opět vzniká v lednu 1919 a existuje do 11. června, kdy je obsazena Rumuny. Její vlajka, jestliže existovala, mohla také být modro-žlutá, ale pokud je autorovi známo, tato pastýřská republika nikdy nebyla objektem vexilologického bádání.“*

Další zmínka o vlajce je v článku nazvaném *Lemkovina, Verchovina a Huculská republika*, uveřejněném v americkém časopise *The Flag Bulletin*.⁸ Tam v českém překladu čteme: *„Je domněnka – ale není důkaz – že vlajka užívaná Huculy byla modro-žlutá Karpato-Ukrajinská vlajka, jež také vlála v Západoukrajinské lidové republice.“* Autor článku dr. Whitney Smith se na jeho konci odvolává na výše jmenovaný článek v australském časopise *Crux Australis*.

Z. M. Kuděj ve vzpomínkové knize⁹ na události v Jasini píše: *„Ráno byl vztyčen před městským úřadem modrožlutý prapor na znamení toho, že se ja-*

⁵ Dr. Avhustyn Štefan se narodil 11. ledna 1893 v Poroskove, Karpatská Ukrajina a zemřel 4. září 1986 v Philadelphii, USA. Vystudoval teologii v Užhorodě a filozofii v Budapešti. Od roku 1917 byl učitelem v Užhorodě. V roce 1922 založil v Užhorodě Státní obchodní akademii (v roce 1926 se přestěhovala do Mukačeva), která se stala místem vzdělání mladých karpatských Rusinů. V roce 1938 se stal úředníkem autonomní karpatoukrajinské vlády. Po vyhlášení nezávislosti Karpatské Ukrajiny 15. března 1939 se stal ministrem vzdělání a náboženských záležitostí. Po okupaci Karpatské Ukrajiny byl ředitelem Ukrajinské obchodní akademie (1939-1940) a Ukrajinského gymnázia v Praze (1940-1945). Po 2. světové válce působil do roku 1949 v Německu (Augsburg), poté se přestěhoval do USA. Byl také předsedou Sojmu Karpatské Ukrajiny. Napsal mnoho knih a studii týkajících se Karpatské Ukrajiny.

⁶ Штефан, Августин: Кольори – герби й прапори Закарпаття; in: Альманах Провидіння на рік 1971. Філадельфія 1970, s.156.

⁷ Edwards, John: *Flags in the News. The Soviet Union – The Ukraine*. *Crux Australis* V, No. 4 (24), Melbourne 1989, s. 31, pozn. 20.

⁸ Smith, Whitney: *Lemkovina, Verkhovina and the Hutsul Republic*. *Flag Bulletin* 142, 1991, s. 154 a 155.

⁹ Kuděj, Z. M.: *Horalská republika*. Praha 1932, s. 22–23.

siňští připojili k Západní Ukrajině republice, a prohlášena samostatnost Jasině před shromážděnými Huculy, při čemž bojovníci složili v ruce dočasného předsedy vlády přísahu věrnosti.“

Domněnku o barvách vlajky je možné potvrdit. Žádná jiná než národní rusínská vlajka v Huculské republice užívána nebyla. Její list se skládal ze dvou stejně širokých vodorovných pruhů v barvách světle modré nahoře a žluté dole. Přes tisíc let jsou modrá a žlutá doložené historické barvy na území Karpatska. Pro místní obyvatelstvo byly známé a nebylo důvodu je měnit. Tím však vzniká problematická situace, kdy několik státních útvarů (Podkarpatská Rus, Západoukrajinská lidová republika, Ukrajina a Huculská republika) současně užívá stejné vlajky.

3. Zemská vlajka Podkarpatské Rusi

Zemská vlajka Podkarpatské Rusi přebírá staré tradiční rusínské barvy – světle modrou a žlutou¹⁰ Zemskou vlajku tvoří list se dvěma stejně širokými vodorovnými pruhy v barvách světle modré nahoře a žluté dole.

Známý historik profesor Vasyl Pačovskij¹¹ ve své knize Dějiny Podkarpatské Rusi¹² uvádí, že to byl Roman¹³, který založil nový haličsko-volyňský stát a od něho vzešla její dynastie Romanovičů. Stanovil jako státní znak lva na modrém poli a žluto-modrou¹⁴ korouhev. Tuto jeho korouhev přijal nyní ukrajinský stát a naše Podkarpatská Rus za svůj symbol.

Modro-žluté rusínské barvy je možno nalézt již na znaku města Lvova, který mu byl udělen v roce 1256 při jeho založení. Znak tvoří modrý štít se zlatým lvem.¹⁵

¹⁰ Trembicky, Walter: National Coat-of-Arms and Flag of Ukraine. The Ukrainian Quarterly, New York, 1996, No.6 Winter, volume 22, s. 343-350.

¹¹ Vasyl Mykolajovyč Pačovskij se narodil 12. ledna 1878 v obci Žulyči v Haliči a zemřel 5. dubna 1942 ve Lvově. Ukrajinský básník, historik, dramaturg a filozof. Navštěvoval polské gymnasium ve Lvově. Později ve Lvově a ve Stanislavově pracoval jako učitel ukrajinštiny, v letech 1920-1929 v Berehově na Podkarpatské Rusi taktéž jako učitel. Později v Přemyšlu a ve Lvově. Jako literát debutoval v roce 1901 se svojí sbírkou básní nazvanou Rozspané perly. V. Pačovskij je rovněž autorem historických prací z nichž je třeba vyjmenovat alespoň Нарис історії мініатюри по рукописям, Перемишль, 1913; Сфінкс Європи, Львів, 1914; Українці як народ (1917), Роман Великий, Львів, 1918; Історія Подкарпатської Русі, т. 1-2, Ужгород, 1920-22; Гетьман Мазепа Перемишль, 1933; Світова місія України, Перемишль, 1933; Іван Мазепа, життя й діяльність, Львів, 1937; Срібна земля: Тисячоліття Карпатської України: Нарис історії з мапою, Львів, 1938 či Історія Закарпаття. Мюнхен, 1945.

¹² Пачовський, Василь: Історія Подкарпатської Русі. Ужгород 1920, s. 63.

¹³ Roman Mstislavič, zvaný Roman Veliký se narodil v roce 1150. Byl to rusínský kníže z šlechtického rodu Rurikovců. V letech 1168-1170 byl knížetem Velkého Novgorodu, od roku 1170 též ve Volodymyru, a od roku 1199 v Haliči a od 1202 v Kijevě, který vojensky obsadil. Roman byl zakladatelem Haličsko-volyňského státu. Zahynul roku 1205 v bitvě u Zavichostu.

¹⁴ Dříve se při přepisu barev ze znaku do barev na vlajce, nejprve udávala barva štítu a teprve barva heraldické figury. Proto i např. Karel Havlíček Borovský ve své básni píše, naše barvy červená a bílá (i když by to mělo být naopak).

¹⁵ Сергійчук, Володимир: Національна символіка України. Київ 1992, s. 38.

Modrá a žlutá byly oficiálními barvami řeckokatolického biskupství v Mu-kačevu již od roku 1772 a biskupství v Prešově od roku 1818.¹⁶ Nejvyšší rusínská rada ve Lvově změnila v roce 1844 svůj znak a současně přijala barvy světle modrou a žlutou jako barvy národní.¹⁷ Velice zajímavá historie vzniku rusínské vlajky je podána v časopise *Свободное слово Карпатської Русі*¹⁸. Jako autor informací je uveden dr. A. Gerovskij¹⁹. Citujeme v českém překladu: „*Žluto-modrá (жовто-блакитна) – ruským literárním jazykem a v haličském a karpatoruských nářečích žluto-modrá (жовто-синица). Slovo „блакитна“ je polské. Žluto-modrá vlajka je v současné době pokládána za ukrajinskou vlajku, byla jestliže se tak můžete vyjádřit, vymyšlena ve Lvově v době revoluce 1848–49, když maďarští magnáti a polští velmožové povstali proti Habsburkům. Jednoho překrásného dne hrabě Stadion²⁰ pozval k sobě představitele Haličské Rusi a předal jim modro-žlutou vlajku jako dar od matky císaře Františka Josefa.²¹ Ona, dle slov hraběte Stadionu, ušila tuto vlajku. Její barvy byly vybrány na podkladě znaku ruských haličských knížat, na kterém byl vyobrazen zlatý lev na modrém poli. Tuto vlajku používali poté Rusové Haličské Rusi a Uherské (Zakarpatské) Rusi, mezi tím ji též používal Adolf Ivanovič Dobrjanský v Užhorodě. Teprve později se tato vlajka stala „ukrajinskou“.*“

Je třeba vysvětlit diskrepanci mezi žluto-modrý a modro-žlutý. Heraldicky správně dle znaku (zlatý lev na modrém štítě) by vlajka bylo žluto-modrá. Modro-žlutá vlajka zřejmě vznikla chybným přepisem tinktur znaku do vlajky. Ale i dnes, kdy současná ukrajinská vlajka je modro-žlutá, Ukrajinci hovoří o vlajce žluto-modré.

¹⁶ Wocial, Andrzej: *Symbols of Carpatho Ukraine*. Flag Bulletin XXX: 4/142, Winchester, USA, 1991, s. 146.

¹⁷ Hesmer, Karl-Heinz: *Flaggen und Wappen der Welt*. Gütersloh 1992, s. 166.

¹⁸ Флаг Українських Сепаратистов; in: *Свободное слово Карпатської Русі*, ро́чник 3, № 11–12 (November–December 1961), Newark, s. 13.

¹⁹ Alexej Julianovič Gerovskij se narodil 6. října 1883 ve Lvově, zemřel 17. dubna 1972 v New Yorku. Rusínský publicista, politik a právník rusofilského směru. Byl vnukem Adolfa Dobrjanského. Zastáncem autonomie Podkarpatské Rusi, proto se tehdejší ministr zahraničních věcí ČSR E. Beneš postaral o to, aby byl v roce 1927 zbaven čs. státního občanství a vyhoštěn z Československa. V krizové situaci v roce 1938 se stavěl i proti autonomní vládě A. Vološyna a měl kontakty s promaďarskými rusínskými politiky. Před sovětskou okupací Podkarpatské Rusi včas uprchl do západního Německa a později přesídlil do USA.

²⁰ Franz Seraphicus Stadion Graf Warthausen a Thannhausen se narodil 27. července 1806 ve Vídni, kde také 8. června 1853 zemřel. V letech 1841–1846 byl místodržícím rakouského Přímoří se sídlem v Terstu, 1847–1848 byl místodržícím v Haliči, 1848–1849 ministrem vnitra a ministrem vzdělání v Rakouském císařství. Jako politik byl konzervativní reformista.

²¹ Jeho matkou byla princezna Sophie Friederike Dorothea Wilhelmine Bavorská (narodila se 27. 1. 1805 v Mnichově a zemřela 28. 5. 1872 ve Vídni). Sňatkem se stala arcivévodkyní (jejím manželem byl rakouský arcivévoda František Karel, druhorozený syn císaře Františka I.) a matkou císaře Františka Josefa I. Byla dcerou krále Maximiliána I. Bavorského a jeho druhé manželky Karoline Frederike Wilhelmine Bádenské, jakož i sestrou královny Elisabeth Ludoviky Pruské a sestrou-dvojetem královny Marie Saské.

Modro-žluté karpatorusínské vlajky vlály spolu s československými bílo-červenými v květnu 1919 na národním kongresu v Užhorodě a na mítinku v Praze, dokumentující tak přání Rusínů po společném státě – Československu.²² Je taktéž doloženo použití zemské vlajky na Všesokolském sletě v roce 1920, při průvodu sokolského dorostu Prahou nesli rusínští dorostenci zemský prapor.²³

Karpatorusínská vlajka se důsledně používala na veřejných manifestacích na Podkarpatské Rusi během 20. a 30. let 20. století. Žádnému jinému symbolu nebylo věnováno tolik pozornosti jako vlajce Podkarpatské Rusi. Tato velmi jednoduchá vlajka se stala opravdovou zemskou vlajkou, jež byla obyvatelstvem této země ctěna. Nehodláme se zde zabývat celou historií této vlajky (to by přesáhlo rámec této studie), ale všimněme si některých aspektů v letech 1918–1939.

Československá vláda důsledně zastávala koncepci tzv. čechoslovakismu, která vycházela z představy o existenci jediného československého národa, do něhož počítala Čechy (včetně Moravanů a Slezanů), Slováky a podkarpatské Rusíny. Nebylo jí proto vhod, když jednotlivé části státu používaly vlastní zemské symboly.

Rusíni se v případě své vlajky (praporu) dovolávali historických tradic. Dle dochované tradice užíval modro-žluté barvy na svém praporu kníže Laborec²⁴ a taktéž kníže Fedor Korjatovič²⁵. Na základě tradic se staly tyto barvy barvami Marmarošské župy²⁶, města Užhorod²⁷, řeckokatolické diecéze mukačevské a po rozdělení této diecéze na mukačevskou a prešovskou v roce 1815 také barvami diecéze prešovské²⁸. Pod tímto praporem bylo také dne 8. května 1919 prohlášeno dobrovolné připojení Podkarpatské Rusi k Československu. Pod modro-žlutým praporem odevzdala slavnostně delegace centrální rusínské národní rady dne 22. května 1919 v Praze na Hradě prezidentu T. G. Masarykovi

²² Штефан, А.: За правду і волю. Торонто 1973, s. 105.

²³ Drahný, Václav – Drahný, František: Podkarpatská Rus, její přírodní a zemědělské poměry. Praha 1921, s. 110.

²⁴ Kníže Laborec byl legendární kníže (kmenový náčelník) Slovanů v oblasti horního toku řeky Tisy na konci 9. století. Opevnění (hrad) se nacházelo na vrcholku hory, kde je dnes užhorodský hrad. Bylo dobyto vojskem Arpáda, vůdce Maďarů, kteří vtrhli do oblasti Horní Tisy a dunajského bazénu v roce 896. Po prohrané bitvě v roce 903 se sice podařilo Laborcovi uprchnout, byl ale na útěku zajat a zavražděn nedaleko řeky Sviržavy na východním Slovensku, jež od té doby nese jeho jméno – Laborec.

²⁵ Kníže Fedor Korjatovič (*?–padl 1417) byl podkarpatský kníže z velkoknížeckého litevského rodu. V osmdesátých a na počátku devadesátých let 14. století byl vládcem Podolska. Byl županem berehovské, zemplínské a marmarošské župy. Založil klášter na Černické hoře v Mukačevu.

²⁶ Штефан, А.: За правду і волю, Спомини і дещо з історії Карпатської України, книга перша. Торонто 1973, s. 99.

²⁷ Město Užhorod odvodilo své městské barvy modrou a žlutou (zlatou) ze svého městského znaku – tři zlaté vinné hrozny na modrém štítě.

²⁸ Штефан, А.: За правду і волю, Спомини і дещо з історії Карпатської України, книга перша. Торонто 1973, s. 104.

rozhodnutí Centrální rusínské rady o připojení Podkarpatské Rusi k Československu. V té době vlály modro-žluté prapory na Hradě, na nádraží a na jiných veřejných budovách v Praze. Rusinští emigranti v Americe v roce 1920 zaslali na památku připojení k Československu nádherný drahocenný prapor, který byl dne 18. července 1920 v Užhorodě za velkých oslav předán delegací amerických Rusinů guvernérovi dr. Hryhoriji Žatkovyčovi a viceguvernérovi dr. Petru Ehrenfeldovi. Tento prapor byl ochraňován na magistrátu města Užhorod.

V prvních letech existence Československé republiky nejenom rusínské, ale i státní úřady používaly a vyvěšovaly tuto vlajku jako zemskou vlajku Podkarpatské Rusi. V archivních pramenech ukrajinské Zakarpatské oblasti se uvádí: „*Modrozlutý tzv. rusínský prapor také svého času zakoupen školským odborem civilní správy Podkarpatské Rusi se svolením ministerstva veřejných prací pro všechny státní školy zároveň s praporem státním. Pokud bylo lze získati informací, jest prapor modrozlutý na Podkarpatské Rusi praporem historickým, neboť byl věnován císařovnou Marií Terezií bývalé župě užhorodské a eparchii mukačevské. V době převratové byl prapor modrozlutý přijat maďarskou vládou za úřední prapor tak zvané Ruské Krajiny.*“²⁹

Nehledě na velmi dlouhou historickou tradici barev modré a žluté a vlajek i praporů v těchto barvách, všimněme si zákona č. 252/1920 sb. z. a n.³⁰ Všimněme si popisu znaku Podkarpatské Rusi, který zní: „*V levém horním poli je znak Podkarpatské Rusi: štít na zděl rozdělený: v pravém modrém poli tři zlatá břevna, v levém stříbrném poli stojící červený medvěd v pravo hledící.*“ Pokud nevezmeme pod úvahu staré historické tradice a historické vlajky v barvách modré a žluté, je možno dle heraldických pravidel odvoditi zemskou vlajku Podkarpatské Rusi od jejího znaku výše uvedeným zákonem. Jak vysvětluje ve své studii A. Štefan³¹ platí následující heraldická pravidla: V podkarpatoruském znaku se nalézají čtyři barvy: modrá, zlatá (žlutá), stříbrná (bílá) a červená. Které z nich mají být na vlajce? Jestliže štít je polcen (svisle) či dělen (vodorovně) na dvě pole, tak barvy vlajky se berou z té poloviny, na které nejsou zvířata. Příklady: 1. V polceném štítě znaku Horního Rakouska v pravém černém poli je zlatý orel, v levém stříbrném (bílém) jsou dva červené kůly. Barvy vlajky jsou červená a bílá. 2. V polceném štítu znaku Korutanska v pravém zlatém poli

²⁹ Presidium školského odboru civilní správy Podkarpatské Rusi, čís. 632/25 pres. V Užhorodě, dne 14 listopadu 1925. Věc: Otázka praporů Podk. Rusi. Odpověď k čís. 14640 ze dne 31. října 1925. ДАЗО (Державний архів Закарпатської області), фонд 29, Президія Цивільного Управління Підкарпатської Русі, м. Ужгород, опіс 1, справа 22 „Повідомлення Міністерства внутрішніх справ про встановлений порядок уживання державних прапорів, циркуляри і листування в них, з рефератами і жупанськими управліннями про вживання прапорів і знаків“, арк. 40).

³⁰ Zákon č. 252/1920 Sb. z. a n., kterým se vydávají ustanovení o státní vlajce, státních znacích a státní pečeti, Sbírka zákonů a nařízení státu československého, roč. 1920, částka XLVIII, vydaná dne 22. dubna 1920, s. 539.

³¹ Штефан, Августин: Наші краєві барви; in: Календар земля і воля. Ужгород 1936, s. 81.

tři černí lvi, v levém červeném poli je stříbrné břevno. Barvy vlajky: červená a bílá. Podobně je to i se znakem Salzburku, kde v pravém zlatém poli je jeden černý lev. 3. V děleném štítu znaku Terstu, v horním zlatém poli je černý orel, v dolním červeném poli je stříbrné břevno a zlaté kopí. Barvy vlajky jsou červená, bílá a červená. Takže dle pravidel heraldiky naše zemské barvy je třeba vzít z pravého heraldického modrého pole znaku, které nemá heraldické figury. Zemské barvy Podkarpatské Rusi jsou následující: modrá a žlutá, při čemž modrá má být v hořejším pruhu.

Presidium ministerské rady již krátce po zavedení zákona o státních symbolech vyžadovalo odpověď od ministerstva vnitra ohledně úředního razítka pro guvernéra Podkarpatské Rusi a úpravě zemské vlajky. Ministerstvo vnitra si s odpovědí dalo ale na čas. Odpověď je datována až 12. ledna 1921.³² Text dokumentu zní: „*Presidium ministerské rady sděluje, že guvernéř Dr. Žatkovič navrhuje, aby razítko jeho bylo upraveno následovně: uprostřed kulatého razítka znak Podkarpatské Rusi, kolem něho v knuhu vnitřním nápis: „Guvernéř Podkarpatské Rusi“, ve vnějším okruhu pak nápis „Československá republika“.* Oba tyto nápisy buďtež na levo české, na pravo rusínské. Ohledně vlajky domáhá se Dr. Žatkovič toho, aby vlajka tato sestávala z barvy modré a žluté. Pokud se týče navrženého razítka není se stanoviska ministerstva vnitra proti jeho úpravě ani se stránky jazykové, ani se stránky státoprávní námitek. Pokud se však týče ustanovení zvláštní vlajky pro guvernéra Podkarpatské Rusi podobná se následující:

Vlajka je vnějším odznakem suverénního státu, a proto jest přirozeno, že jako jest ve státě jediná suverenita, že může býti též jen jediná státní vlajka. Zásady této všechny státy úzkostlivě šetří, to vidíme na historii příslušných bojů v Rakousko-Uhersku, Norsku a Švédsku, a v poslední době v ústavním konfliktě mezi Dánskem a Islandem. Nelze zajisté popírati, že používání dvou vlajek pro rozličná území téhož státu, jest nápadným důkazem toho, že státní území není jednotné, a že suverenita v něm jest rozštěpena. Z příčin těchto má ministerská rada za to, že přání Dr. Žatkoviče, aby byla stanovena zvláštní vlajka pro Podkarpatskou Rus, nelze vyhověti.

Jinak jest tomu však, bude-li se jednati jen o to, aby pro Podkarpatskou Rus byly stanoveny zemský prapor, tudíž odznak takový, který většina zemí má, bez ohledu na to, jsou-li státními celky čili nic, a který v některých zemích více, v jiných poak méně jest používán. Tak ku př. prapory v zemských barvách českých byly v Čechách vždy používány velice často, kdežto prapory v zemských barvách moravských byly užívány daleko řídčeji. Poněvadž k praporu nevízi se ty oprávněné účinky jako k vlajce, není podle náhledu ministerstva vnitra námitek proti tomu, aby pro Podkarpatskou Rus byl stanoven zvláštní prapor. Bude pak věci

³² Národní archiv, fond Presidium ministerské rady 1918–1939, č. 25366 ze dne 12. ledna 1921.

místních činitelů, jak často a při jakých příležitostech praporu tohoto skutečně budou užívatí.

Ohledně barev, z nichž by prapor tento měl být složen, podotýká se následující: podle pravidel heraldických mají být v praporu obsaženy pokud možno všechny ony barvy, které se nalézají v příslušném znaku, tudíž v praporu Podkarpatské Rusi barvy modrá, žlutá, bílá a červená. Použití těchto všech barev mělo by též tu výhodu, že by se zemský prapor lišil od praporu ukrajinského, jenž jest modrozlutý. Jakým způsobem by barvy tyto měly býti v praporu seskupeny, bylo by věcí dalšího jednání, propravou informaci připojují se náčrtky rozličných návrhů.

Konečně nutno přihlédnouti k tomu, jakou právní normou by prapor tento a případně i razítko mělo býti zavedeno. Podle smlouvy uzavřené dne 10. září 1919 v St. Germain-en-Laye jakož i podle § 3. naší ústavní listiny, nepatří záležitost tato mezi záležitosti ony, jež jsou zásadně vyhrazeny sněmu Podkarpatské Rusi, může však býti na něj zákonem Československé republiky přenesen. To však platí pouze pro ten případ, kdyby ke stanovení praporu Podkarpatské Rusi skutečně bylo třeba zákona. Otázku tuto lze se stanoviska všeobecného státního práva pak zodpověděti tím způsobem, že zákona je třeba ke stanovení státního znaku, vlajky atd. pouze tehdy, když by opatřením tomto sahalo se v právní poměry státních občanů (Bernatzik: *Unsere neuen Wappen und Tittel* (sic!), *Oesterr. Zeitschrift für öffentliches Recht* II, 635)³³, zvláště tedy tehdy, když by způsobem tímto již zevně naznačeno rozdělení suverenity ve státě. Tomu se však chce právě ministerstvo vnitra vyvarovati, pročez odporuje, aby ke stanovení praporu pro Podkarpatskou Rus nebylo užito zákona či vládního nařízení, pro jeho vydání by scházel též právní podklad, nýbrž aby tento prapor byl zaveden pouze vyhláškou. Bude pak věcí úvah politických, zda vyhlášku tuto má vydati vláda nebo pouze guvernér Podkarpatské Rusi. Vydá-li tuto vyhlášku vláda, bude to míti hlavně výhodu tu, že stanovení praporu stane se po všestranné úvaze způsobem co nejrozváznějším, kdež-to vydá-li příslušnou vyhlášku guvernér Podkarpatské Rusi, bude to zajisté platiti za zevní důkaz jeho samostatnosti, a ovšem příslušná zodpovědnost bude též uvalena z beder vlády na guvernéra.

Poněkud jinak se to má s vydáním shora zmíněné guvernérské pečeti. Pečeť tuto lze vydati na základě § 9 vlajkového zákona ze dne 30. března 1920, č. 252 Sb. z. A n. A to nejlépe tím způsobem, že bude stanovena v prováděcím nařízení k tomuto zákonu. Tento postup odporuje se hlavně proto, že používání pečete této může míti určité právní následky, pročez jest potřeba, aby bylo vydáno na dostatečném právním podkladě, a dále proto, že takto dojde se daleko rychleji k cíli, než kdyby z té příčiny měl býti vydán zvláštní zákon buďto Národním shromážděním nebo sněmem podkarpatským.

³³ Bernatzik, Edmund: *Unsere neuen Wappen und Titel*. *Österreichische Zeitschrift für Öffentliches Recht* 2, 1915/16, s. 616–652.

Předchozích úvah bylo použito při poradě, která za předsednictví odborového přednosty Dr. Hoetzela byla konána dne 10. ledna 1921 v ministerstvu vnitra o ústavě Podkarpatské Rusi. Při poradě této došel zásadního souhlasu náhled, aby ustanovení zemských barvách resp. zemského praporu a o pečetí guvernéra bylo pojato do ústavy Podkarpatské Rusi.

Podle ústního dobrozdání koncipisty státního archivu Jaroslava Kursy, jež bylo dodatečně vyžádáno, doporučuje se, aby do ústavy zmíněné bylo pojato jen zásadní ustanovení o zemských barvách, jakož i o pečetí, kdežto podrobnosti byly by vyhrazeny zvláštnímu nařízení. Řešení toto mělo by nejen tu výhodu, že by ústavní zákon Podkarpatské Rusi nebyl zatěžován rozličnými podrobnostmi (popisem praporu), nýbrž získal by se tím, čas aby podoba praporu mohla býti stanovena v dohodě s místními činiteli (rukou dopsáno: event.a po vyslyšení kruhů uměleckých). J. Kursa upozorňuje, že ze stanoviska heraldického nejlépe doporučovala by se varianta uvedená na přiložené tabuli pod číslem 2, kdežto pro varianty číslo 3 mluví hlavně důvody právní (úzký vztah k státní vlajce vyjadřující rozdílnou suverenitu republiky Československé).

Spis bylo by postoupiti oddělení 3. ministerstva vnitra, kdež min. rada Dr. Laštovka pracuje na ústavě Podkarpatské Rusi.

Postupuje se cestou protokolu oddělení 3. ministerstva vnitra.

s návrhem, aby do ústavy Podkarpatské Rusi bylo pojato následující ustanovení: „Zemské barvy Podkarpatské Rusi jsou modrá, žlutá, bílá a červená. Úřední pečeť obsahuje celý znak Podkarpatské Rusi. Podrobnosti praporu a pečetě budou stanoveny nařízením.

Dodatečně budou zaslány případné další návrhy resp. upozornění toho se týkající.“

Jak pozdější vývoj ukázal, razítko si dr. Žatkovič vytvořil sám a navzdory všemu příkoří bylo užíváno až do podzimu roku 1938. Co se týče zemské vlajky, dělala československá vláda a veškerá ministerstva vše pro to, aby její vyvěšování nejenom znesnadnila, ale i zakázala. Marné byli snahy rusínských činitelů poukazující na nezákonné jednání československých orgánů. Sice bylo možno zakázat vyvěšování různých vlajek na základě zákona číslo 512/1920³⁴, ale na rusínskou vlajku (zemskou vlajku) se tento zákaz nemohl vztahovat, protože v § 9 se píše, že pokud jednotlivci, ústavy nebo korporace podle předpisů vydaných před vznikem republiky Československé smějí užívatí znaků zemských, které tvoří nyní součást znaku státního, zachovává se jim toto právo i nadále. Obdobně je možno tento paragraf použít i na vlajku či zemské barvy.

³⁴ Nařízení vlády RČS ze dne 20. srpna 1920 č. 512/1920 Sb. z. a n. k provedení zákona č. 252/1920 Sb. z. a n., kterým se vydávají ustanovení o státní vlajce, státních znacích a státní pečetí, Sbirka zákonů a nařízení státu československého, roč. 1920, částka 104, vydána dne 14. září 1920, s. 1293.

Později však, bohužel, tato vlajka z úředních budov zmizela a na začátku třicátých let byla úřady zakázána a její vyvěšování pronásledováno a trestáno.³⁵ Ironií osudu je, že to byl právě karpatský Rusín dr. Anton Beskyd, rusofilsky orientovaný, jehož prvním činem jako guvernéra (úřad převzal 14. listopadu 1923) bylo stažení modro-žlutých vlajek ze státních budov. Dle názoru rusofilsky orientované Společnosti Duchnovyče tyto vlajky symbolizovaly nezávislost Podkarpatské Rusi na Československé republice.³⁶

Dne 28. listopadu 1923 si v telegramu adresovaném Presidiu ministerské rady v Praze stěžují dr. A. Vološyn a M. Braščajko, poslanci parlamentu, proti odstranění podkarpatských vlajek. Telegram zněl: „*Dne 26. listopadu, v den uvítání guvernéra, nařídil referent středních škol školského odboru doktor Šimeček osobně na svou pěst odstraniti z budovy státního gymnázia rusínské modro-žluté prapory. Považujeme tento účinek za provokaci a urážku národní cti Rusínů. Protestujeme proti takovému neslýchanému kroku státního úředníka, žádáme potrestání a odstranění z Podkarpatské Rusi.*“³⁷

Jednání dr. Šimečka vzbudilo u vlády v Praze pobouření. Již 30. listopadu se tímto jednáním zabývalo předsednictvo ministerské rady. V přípisu adresovaném ministerstvu školství a národní osvěty se upozorňuje na skutečnost faktického používání těchto modro-žlutých vlajek, i když zákonně přijaty nebyly. Citujeme: „*Ovšem v praxi vyvinulo se užívání vlajky modro-žluté jako zemské na celé Podkarpatské Rusi již od dob guvernéra Žatkoviče. Barvy tyto používal i viceguvernér Ehrenfeld*³⁸ *při úředních jízdách na osobním automobilu vedle barev státní vlajky.*“

Presidium ministerstva školství a národní osvěty odpovědělo dne 21. prosince 1923³⁹ a vyžádalo si zprávu od školského odboru civilní správy Podkarpatské Rusi. Zjistilo se, že lékař dr. V. Homičkov se dostavil v den příjezdu guvernéra Podkarpatské Rusi na školský odbor civilní správy Podkarpatské Rusi se žádostí, aby byl z budovy školského odboru odstraněn prapor v zemských barvách, protože prý se jedná o prapor ukrajinský. Správce budovy to odmítl učinit, protože písemný rozkaz, na který se dr. Homičkov odvolával, školskému odboru nedošel. Poté odešel dr. Homičkov k přidělenému profesovi školského odboru dr. Karlu Šimečkovi. Opět se odvolával na výnos civil-

³⁵ Меморандум першої Центральної Руської Народної Ради до правительства ЧСР; in: Українське слово, рік видання III, Ужгород, 6. грудня 1934 р., число 45, s. 1–2.

³⁶ Švorc, Peter: Zakliata krajina. Podkarpatská Rus 1918–1946. Prešov 1996, s. 72.

³⁷ Telegram ze dne 28. listopadu 1923 podaný v Užhorodě pod číslem 2347 59 28 10/20. Kopie archiv autora.

³⁸ Přípis Předsednictva ministerské rady ze dne 30. listopadu 1923 pod číslem 8454,343S ohledně použití vlajky Podkarpatské Rusi adresovaný Presidiu ministerstva školství.

³⁹ Odpověď Presidia ministerstva školství a národní osvěty ze dne 21. prosince 1923 Prezidiu ministerské rady ohledně odstranění rusínského praporu gymnasiálním referentem při civilní správě Podkarpatské Rusi Dr. Karlem Šimečkem.

ní správy. Poté se odebral do budovy Státního reálného gymnázia v Užhorodě a poručil školnímu zřízenci bez vědomí školského referenta a bez souhlasu ředitele gymnasia, aby odstranil prapor. To se následně stalo s vědomím dr. Šimečka, jenž projevil s tím souhlas, aniž vyčkal rozhodnutí nepřítomného přednosty školského odboru. Pro dr. Karla Šimečka nezůstalo toto počínání bez následku. Byl ze své funkce odvolán a musel se vrátit na místo středoškolského profesora.

Dne 11. července 1934 presidium zemského úřadu pro zemi podkarpatsko-ruskou v Užhorodě vydalo toto nařízení: „*Případ vztyčení nestátní vlajky (praporu) resp. vlajky v barvě zemské, dosud neuznané jest třeba posuzovati trestně, věc oznámiti státnímu zastupitelství pro přečin § 14, bod. 1, zákona na ochranu republiky a též v opisu okresnímu úřadu, neboť jest v tom spatřovati též trestný čin, stíhaný politickými úřady tj. přestupek ministerského nařízení č. 26559/74 B.M. Ve věci platí zákon vlajkový (č. 252/20), prováděcí nařízení čís. 512/20, – výnos ministerstva vnitřní čís. 57.362/20, – a posléze čís. 30.962/32 (směrnice pro používání státní vlajky atd.). Veškeré tyto předpisy znají pouze vlajku státní, tj. ve státních barvách, výjimečně též vlajku cizí (při návštěvě hlavy cizího státu). Barvy zemské Podkarpatské Rusi nebyly dosud stanoveny, stanoven byl pouze znak Podkarpatské Rusi. Barvy o něž jde, totiž barvy modro-žluté, jsou – jak všeobecně znám barvy ukrajinského národa (státu). Postavení stožáru v barvě modro-žluté a vztyčení vlajky v těchto barvách hrubě odporuje cit. zák. předpisům.*“⁴⁰

Dodatkové nařízení zakazující používání modro-žlutých vlajek bylo vydáno zemským inspektorem pro vzdělání Janem Vondráčkem dne 5. října 1934 pod číslem 160.480/1934, které ohledně oslav státního svátku (28. října) přikazuje následující: „*V den státního svátku 28. října, jakož i v jiné státní památné dny musí býti vyzdobeny školní budovy státním praporem (státní vlajkou). Jiné prapory bez zvláštního svolení zdejšího úřadu nejsou přípustny.*“⁴¹

Již několik měsíců před vydáním tohoto nařízení však zemský inspektor pro vzdělání Jan Vondráček nařídil odstranění modro-žlutých praporů ze zasedací síně učitelské konference Iršavské župy v Iršavě,⁴² která se konala na jaře roku 1934.⁴³

První centrální rusínská národní rada zaslala ministerskému předsedovi Janu Malypetrovi dne 25. listopadu 1934 memorandum jež se týkalo Podkarpatské

⁴⁰ Боротьба за прапор. Меморандум Першої Руської Народньої Ради (Народовецька Волошинова Рада) до правительства; in: Українське слово, рік видання III, число 45, Ужгород, 6 грудня 1934, s. 1-2.

⁴¹ Боротьба за прапор. Меморандум Першої Руської Народньої Ради (Народовецька Волошинова Рада) до правительства; in: Українське слово, рік видання III, число 45, Ужгород, 6 грудня 1934, s. 1-2.

⁴² Пан інс. Вондрачек і наш прапор; in: Українське слово, рік видання III, число 48, Ужгород, 27 грудня 1934, s. 1.

⁴³ Stercho, Peter G.: Diplomacy of Double Morality. New York 1971, s. 89.

Rusi.⁴⁴ Dr. A. Vološyn a dr. M. Dolinay vysvětlili stanovisko Rady a historické okolnosti praporu. Československá vláda si byla vědoma vážnosti situace a referovala zemskému úřadu v Užhorodě o této problematice. Tento problém zásadním způsobem narušoval klid v zemi. Vlivné noviny Národní politika přinesly na toto téma velice zajímavý článek, který zde v plném rozsahu citujeme:

Podkarpatsko bojuje o zemský a národní prapor. Na Podkarpatské Rusi pokládají ukrajínští obyvatelé barvy modrou a žlutou za své barvy zemské a modrožlutý prapor za svůj národní. Vyvěšovaly také své prapory na školy i na budovy při zvláštních slavnostních příležitostech, kterýžto zvyk dostal však náhlou trhlinu výnosem školského referátu užhorodského, který se týkal státních škol a upozornil na předpis o vyvěšování státní vlajky. Výnosu bylo asi špatně rozuměno, neboť ukrajinský tisk se začal najednou bouřit, jako by výnos vůbec byl zakazoval užívání modro-žlutého praporu, čehož ovšem není. O tomto praporu nebylo ve výnosu vůbec řeči, až na to že, vedle nutného praporu státního (vlajky) musí být každý jiný prapor povolen školským úřadem. Výnosem se chtělo čelit jednak zanedbávání státní vlajky, jednak tendenčního snad užívání praporků a vlajek pobuřujících. Otázka zemského a národního praporu podkarpatoruského je vůbec nejasná. Podkarpatorusko nebylo v bývalých Uhrách samostatnou zemí a nemělo vlastního znaku, jako na příklad Morava, Čechy. Státní znak československý má pouze podkarpatoruský erb, mající v pravém poli tři zlatá břevna v modrém poli. Opora pro samostatný prapor modro-žlutý je tedy malá, ale právě proto bude třeba otázku brzy vyjasnit, neboť již dnes vyvolává nepřijemné případy a konflikty. Podle „Ukrajinského slova“ donutili prý četníci jednoho občana z Terehy sejmouti modrožlutý prapor, ač se bránil. Sedlám byl donucen násilím, odkazem na § 14 zákona na ochranu republiky. Podobných může býti teď víc. „Podkarpatskoruské hlasy“ píší právě o tom, že okresní úřad v Ťačově zakázal obězákem, opírajícím se o výnos zemského úřadu, vyvěšovat modrožluté barvy, čímž arcit popudil obyvatelstvo. Není to zrovna v intencích, popuzovat občany v těchto věcech, když se dají vyřešit přátelsky, dohodou a dorozuměním nebo klidným výkladem. Proč by se Podkarpatorusku nepřiznal právoplatně a zákonitě vlastní prapor, má-li svůj zemský erb!⁴⁵ Zde je vidět, sice snahu redakce Národní politiky o vysvětlení a zklidnění situace, ale na druhé straně ukazuje též neznalost dané problematiky. Jednou je použito slovo znak, podruhé ve stejném smyslu erb, prapor, vlajky a barvy jsou taktéž smíchány na jednu hromadu, nehledě na to, že v ukrajínštině slovo „прапор“ (prapor) znamená vlajka, takže nevíme, co redakce Národních listů měla na mysli, zda opravdu prapor nebo vlajku. Následkem vyhocené situace vydal zemský president Antonín Rozsypal již 15. prosince 1934 nařízení

⁴⁴ První rusínská národní rada v Užhorode: Memorandum ve věci praporu Podkarpatské Rusi, Užhorod 25. listopadu 1934, číslo 230, s. 1-5. Archiv Kanceláře prezidenta republiky, Praha.

⁴⁵ Podkarpatsko bojuje o zemský a národní prapor.; in: Národní politika, ročník LII, číslo 336, v Praze ve čtvrtek 6. prosince 1934, odpolední vydání, s. 2.

číslo 17 688⁴⁶, ve kterém byly modrá a žlutá barva povoleny jako zákonná vlajka Podkarpatské Rusi, jež mohla být vztyčována společně s československou státní vlajkou při všech oficiálních příležitostech.⁴⁷ V nařízení zemského prezidenta A. Rozsypala se hovoří sice o praporu, ale ve skutečnosti se jedná o vlajku, protože v ukrajinštině slovo „прапор“ (prapor) znamená vlajka.

S pokračující ukrajinizací země v roce 1938 se přestaly objevovat československé symboly (vlajky, znaky), ale bylo vidět všude pouze karpátoukrajinské symboly, nejenom zemský znak Podkarpatské Rusi a modro-žluté vlajky a prapory, ale též ukrajinský symbol Tryzub. Při manifestačním pochodu u příležitosti voleb do zemského parlamentu v neděli 12. února 1939 účastníci nesli nejenom portrét premiéra zemské vlády dr. A. Vološyna, ale také modro-žluté prapory a Tryzub.⁴⁸

4. Státní vlajka Republiky Karpatská Ukrajina

Již při zahájení zasedání Sojmu Karpatské Ukrajiny byla tělocvična vyzdobena zemskými modro-žlutými vlajkami. Také na pamětním tablu „První Sojm Karpatské Ukrajiny“ zhotoveném při příležitosti zahájení zasedání byly kromě zemského znaku a symbolu Tryzubu vidět zmíněné vlajky.⁴⁹

Státní vlajka Republiky Karpatská Ukrajina byla zavedena ústavním zákonem č. 1/1939 přijatým na zasedání Sněmu Karpatské Ukrajiny dne 15. března 1939. V § 5 je popsána takto: „Barva státní vlajky Karpatské Ukrajiny je modrá a žlutá, přičemž barva modrá je hořejší a žlutá je dolejší.“⁵⁰ Symboliku barev karpátoukrajinské vlajky popisuje dr. A. Vološyn v článku „Náše vlajka“, publikovaném ve 30. letech 20. století, takto: „Náše modro-žlutá vlajka je symbolem našich nejsvětějších myšlenek, našich nejhlubších zásad a pocitů, je naším programem.

Barva modrá povznáší naši mysl k jasnému nebi, v němž je Boží svět, kde přebývá Otec všech národů a připomíná nám věčný ideál království Božího. A žlutá barva rozprostírá naše pohledy po našich zlatých polích, po naší rodné zemi, kde žili naši předkové a kde dnes žijeme my sami...

Modrá barva směřuje naše srdce a rozum k ideálu lidského života a žlutá barva nám připomíná, abychom následovali národní ideály.“⁵¹

⁴⁶ Presidium zemského úřadu v Užhorodě. Čís. 17.688 pres. Užhorod, dne 15. prosince 1934. Žlutomodrý prapor na Podkarpatské Rusi, jeho užívání jako zemský prapor.

⁴⁷ Розпорядок Крайового Уряду з дня 15. грудня 1934 р. ч.с. 17.688 през. (Українське слово, рик видання IV, Ужгород, 3. січня 1935 р., число 1, с. 4).

⁴⁸ Fotografie z průvodu je otištěna v publikaci Степан Росоха: Соїм Карпатської України, Вінніпег 1949, s. 41.

⁴⁹ Росоха, Степан: Соїм Карпатської України. Вінніпег 1949, s. 86.

⁵⁰ Штефан, Августин: Августин Волошин президент Карпатської України. Торонто 1977, s. 94.

⁵¹ Вегеш, Микола – Задорожний, Володимир: Велич і трагедія Карпатської України. Ужгород 1993, s. 32.

Odstín modré barvy nebyl specifikován. Je možno říci, že Sněm přejal již tradičně užívanou zemskou vlajku, je proto naprostou samozřejmostí, že horní pruh byl světlemodrý. Bohužel nebylo mnoho příležitostí tuto vlajku vyvěsit, protože nově vzniklý stát byl již při vyhlášení nezávislosti atakován maďarskými vojsky a během několika málo dnů zcela obsazen. Karpatská Sič, jež se stala armádou tohoto nově vzniklého státu, bojovala pod modro-žlutými vlajkami a také její příslušníci nosili modro-žluté kokardy a na rukávech měli našity malé vlaječky.⁵² Tím, že Sojm Karpatské Ukrajiny přijal tradiční ukrajinské a rusínské barvy jako státní vlajku, měla být vyjádřena myšlenka existence ukrajinského státu, jehož předvojem se Karpatská Ukrajina cítila.

The flag of Subcarpatian Rus / Carpatho-Ukraine – the national flag of Carpatho-Ruthenians

At the beginning of the study, the author deals with the origin and genesis of the flag. The study itself consists of four parts: Rus'ka Kraina, Hutsul Republic, Carpatho-Ukraine and Republic of Carpatho-Ukraine, while the "Czechoslovak" era in 1919–1939 is being approached in most detail. The part "Rus'ka Kraina" is focused not only on political relations but also on Hungarian efforts for territorial integrity of their land. The Hutsul Republic can be considered as an attempt to establish a "state form" which would unite all Ruthenians. The Ruthenian light blue and yellow flag was to become a unifying symbol of this movement. The most detailed analysis is dedicated to the flag from the time of the Czechoslovak administration (1919–1939). In the year 1919 became Subcarpathian Rus an autonomous part of the Czechoslovak state, this flag was hung out not only in Subcarpatian Rus but also in Prague.

The study shows the history of land colours and of the flag since the reign of prince, later king Danylo Romanovych. The connection to the Greek-catholic Church is pointed out, as its colours are also light blue and yellow. The disappearance of the Ruthenian flag in the 1920s and the ban of its public display in the 1930s by Czechoslovak authorities indicated that something was not right. The Ukrainian national revival in the 1930s in Carpatho-Ukraine led to enactment of the flag by Czecho-Slovak authorities as an official land flag.

The study is concluded by accepting of the flag as an official state symbol in the constitution of the shortly existing Republic of Carpatho-Ukraine.

Korektura anglického překladu Roman Klimeš.

⁵² Штефан, Августин: Августин Волошин президент Карпатської України. Торонто 1977, s. 168.

Flagge von Karpathorußland – die Nationalflagge der Karpatho-Ruthenen

Der Autor befaßt sich am Anfang seiner Studie mit der Ursprung dieser Flagge. Die eigentliche Studie bestehe aus vier Teilen: Rus'ka Kraina, Huzulen Republik, Karpathorußland und Republik Karpatho-Ukraine, wobei detaillierter Teil beschäftigt sich mit der „tschechoslowakischen“ Zeitraum von 1919-1939. Im Teil, der Rus'ka Kraina gewidmet ist, der Autor klärt nicht nur die politische Verhältnisse auf, sondern auch die Bemühungen des ungarischen Staates um die territoriale Einheit des Landes. Huzulen Republik soll man als ein Versuch der Bildung eines „Staatsgebilde“, im alle Ruthenen vereint werden, zu deuten. Die ruthenische hellblau-gelbe Flagge war das vereinigende Symbol.

Am detailliertesten beschäftigt sich der Autor mit der Flagge in der Zeit der tschechoslowakischen Verwaltungsgeschichte (1919–1939). In der Zeit, im Jahre 1919, als Karpathorußland ein autonomes Teil des tschechoslowakischen Staates werden sollte, wurde die Flagge überall gehißt, nicht nur in Karpathorußland, sondern auch in Prag.

Autor zeigt die Geschichte der Landesfarben und der Flagge seit der Regierungszeit von Danylo Romanowytch, erst als Fürst und später als König. Es wird auch auf Zusammenhang mit der griechisch-katholische Amtskirche hingewiesen, deren Farben auch hellblau-gelb sind. Verschwinden der ruthenischen Flagge in den 20. Jahren des 20. Jahrhunderts, und ihrer Verbot in den 30. Jahren durch die tschechoslowakischen Staatsorgane, zeigt, daß etwas nicht in Ordnung war. Nationale Wiedergeburt des Ukrainismus in Karpathorußland in 30. Jahren führte schließlich dazu, daß diese Flagge durch die tschechoslowakischen Behörden als offizielle Landesflagge kodifiziert wurde,

Und es ist nicht verwunderlich, daß diese Flagge als Staatsflagge der kurzlebigen Republik Karpatho-Ukraine in der Verfassung kodifiziert wurde.

Překlad německého resumé Roman Klimeš.